

სურათებიანი საბავშვო წიგნების როლი მეორე კლასის მოსწავლეთა ემოციური ცნობიერებისა და ემპათიის განვითარებაში: ქართული ენის გაკვეთილების მაგალითზე

შუშანა ჯანგველაძე

*„სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ბიზნესის, ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე დაწყებითი საფეხურის
მასწავლებლის განათლების (I-VI კლასები) მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად“*

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის განათლების (I-VI კლასები)
ინტეგრირებული საბაკალავრო-სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ეკა ტყავაშვილი, განათლების დოქტორი,
ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2026

განაცხადი

”როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად”.

შუშანა ჯანგველაძე

24.06.2026

აბსტრაქტი

თანამედროვე დაწყებით განათლებაში საგნობრივი ცოდნის გადაცემასთან ერთად, უმნიშვნელოვანეს გამოწვევას წარმოადგენს მოსწავლეთა სოციო-ემოციური კომპეტენციების განვითარება. წინამდებარე ნაშრომში შესწავლილია სურათებიანი საბავშვო წიგნების როლი მეორე კლასის მოსწავლეთა ემოციური ცნობიერებისა და ემპათიის განვითარებაში, ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილების მაგალითზე. კვლევის აქტუალობა განპირობებულია იმით, რომ დაწყებით საფეხურზე ვიზუალური ნარატივი ხშირად მხოლოდ ილუსტრაციულ როლს ასრულებს, მაშინ როდესაც მას აქვს პოტენციალი, გახდეს ემოციების გააზრებისა და თანაგანცდის მძლავრი ინსტრუმენტი. კვლევის მიზნიდან გამომდინარე, ჩამოყალიბდა ორი საკვლევი კითხვა: 1) როგორ ეხმარება ვიზუალური ნარატივი მოსწავლეებს ემოციების ამოცნობასა და სიტყვიერ გადმოცემაში? და 2) როგორ ავლენენ მოსწავლეები ემპათიას წიგნის პერსონაჟების მიმართ?

დასახული მიზნების მისაღწევად კვლევის მეთოდოლოგიად გამოყენებულ იქნა დიზაინის კვლევა (Design-Based Research - DBR). ინტერვენციები განხორციელდა მეორე კლასის 21 მოსწავლესთან და მოიცავდა ორციკლიან სასწავლო დიზაინს, რომელიც 7 მიზნობრივი გაკვეთილისგან შედგებოდა. კვლევაში ინტეგრირებული იყო სამი საბავშვო წიგნი: „გოჭი გოკა“, „თინა და ფერადი საგანძური“ და „ღრუბელი, რომელიც არ წვიმდა“. მონაცემთა შეგროვება და ანალიზი განხორციელდა პრე/პოსტ-ტესტების, ემოციების აღრიცხვის სქემების, სარეფლექსიო რუბრიკებისა და მასწავლებელთან ინტერვიუების საფუძველზე. პირველი ციკლის შუალედურმა შეფასებამ აჩვენა ფრონტალური მსჯელობის ნაკლოვანებები და წერიტი ბარიერი, რის გამოც მეორე ციკლში სასწავლო დიზაინი შეიცვალა ინტერაქციული სტრატეგიებით, როგორიცაა „ემოციების კუბი“ და „ემოციების ლოტო“.

კვლევის შედეგებმა აჩვენა მკაფიო პოზიტიური დინამიკა: ტრანსფორმირებული დიზაინის დანერგვის შემდეგ, მოსწავლეთა 85%-მა შეძლო ილუსტრაციების მიკრო-დეტალებზე დაყრდნობით ემოციების ზუსტი იდენტიფიცირება და მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების გამართული ვერბალიზაცია. გარდა ამისა, მოსწავლეებმა გამოავლინეს ემპათიის მაღალი დონე პერსონაჟების მიმართ და მოახდინეს მათი განცდების პროექცირება საკუთარ რეალურ გამოცდილებაზე. ნაშრომის შედეგების მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ იგი სთავაზობს დაწყებითი საფეხურის პედაგოგებს სურათებიანი წიგნების მიზანმიმართული, ინტერაქციული დამუშავების მეთოდურ მოდელს, რაც ეფექტურად უზრუნველყოფს მოსწავლეთა როგორც აკადემიური, ისე სოციო-ემოციური უნარების ინტეგრირებულ განვითარებას.

საკვანძო სიტყვები: სურათებიანი წიგნები, ვიზუალური ნარატივი, ემოციური ცნობიერება, ემპათია, დიზაინის კვლევა (DBR).

Abstract

In modern primary education, alongside the transmission of academic knowledge, the development of students' socio-emotional competencies represents a crucial challenge. This thesis examines the role of children's picturebooks in developing emotional awareness and empathy among second-grade students, using the example of Georgian language and literature lessons. The relevance of the study stems from the fact that in primary education, visual narratives often play a merely illustrative role, whereas they possess the potential to become a powerful tool for understanding emotions and fostering empathy. Based on the aim of the study, two research questions were formulated: 1) How does visual narrative assist students in identifying and verbally expressing emotions? and 2) How do students demonstrate empathy toward book characters?

To achieve these objectives, Design-Based Research (DBR) was utilized as the research methodology. The interventions were conducted with 21 second-grade students and involved a two-cycle instructional design consisting of 7 targeted lessons. Three children's books were integrated into the study: „Piggy Goka“, „Tina and the Colorful Treasure“, and „The Cloud That Didn't Rain“. Data collection and analysis were carried out using pre/post-tests, emotion tracking charts, reflective rubrics, and teacher interviews. The formative assessment of the first cycle revealed the shortcomings of frontal discussions and a written barrier, leading to a modification of the instructional design in the second cycle with interactive strategies such as the „Emotion Cube“ and „Emotion Lotto“.

The results of the study demonstrated a clear positive dynamic: following the implementation of the transformed design, 85% of the students were able to accurately identify emotions based on the micro-details of illustrations and fluently verbalize cause-and-effect relationships. Furthermore, students demonstrated a high level of empathy toward the characters and projected their experiences onto their own real-life situations. The significance of the findings lies in providing primary school educators with a methodical model for the purposeful,

interactive processing of picturebooks, which effectively ensures the integrated development of students' academic and socio-emotional skills.

Keywords: Picturebooks, Visual Narrative, Emotional Awareness, Empathy, Design-Based Research (DBR).

მადლობა

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომის შესრულება შეუძლებელი იქნებოდა იმ ადამიანების მხარდაჭერის გარეშე, რომლებმაც კვლევის პროცესში მნიშვნელოვანი დახმარება და თანადგომა გამიწიეს.

განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდის ჩემი ნაშრომის სამეცნიერო ხელმძღვანელს, განათლების დოქტორს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებულ პროფესორს, ეკა ტყავაშვილს, პროფესიული მხარდაჭერის, მნიშვნელოვანი რეკომენდაციების, მუდმივი ყურადღებისა და კვლევის პროცესში გაწეული დახმარებისთვის. მისი რჩევები და გამოცდილება ჩემთვის მნიშვნელოვანი გზამკვლევი იყო ნაშრომზე მუშაობის თითოეულ ეტაპზე.

მადლობას ვუხდის ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტს, რომელმაც მომცა შესაძლებლობა, განმევიტარებინა როგორც პროფესიული, ისე კვლევითი უნარები. ასევე, მადლობას ვუხდის „თანამედროვე განათლების აკადემია- სკოლა და ბაღის“ ადმინისტრაციას კვლევის განხორციელების შესაძლებლობისათვის. განსაკუთრებული მადლობა სკოლის დირექტორს, დავით მაღაზონიას, სასწავლო პროცესის ხარისხის მართვის სამსახურის უფროსს, მარიკა კირვალიძეს, და ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგს, ნინელი მეფარიძეს, თანამშრომლობის, მხარდაჭერისა და კეთილგანწყობისათვის.

მადლობა კვლევაში მონაწილე მეორე კლასის მოსწავლეებს აქტიური ჩართულობის, გულწრფელი ემოციებისა და ინტერესისთვის. მათი მონაწილეობა და უშუალო დამოკიდებულება კვლევის პროცესს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას სძენდა.